

Tirgus pārskats

2009. gada 31. augusts – 6. septembris

Pagājušā nedēļa atkal bija labvēlīga tiem investoriem, kuri iegulda akcijās. Galvenais tirgus attīstības virzītājspēks bija ar energoresursiem saistītās nozares, jo jēlnaftas cena palielinājās līdz ar prognozēm par lielāku pieprasījumu. S&P 500 indekss palielinājās par 2,6 % un ceturtdien sasniedza 11 mēnešos augstāko rādītāju, taču piektdien tas atkal samazinājās līdz ar bažām par to, ka akciju cenu kāpums ir apsteidzis peļņas izredzes. Eiropas uzņēmumu akciju vērtība pieauga par 3,4 %, bet Japānas uzņēmumu akciju vērtība palielinājās par 2,5 %. Āzijas uzņēmumu akciju vērtība pakāpās par 4 %, bet jaunajos tirgos bija vērojams 4,8 % liels pieaugums. Austrumeiropā kāpums bija pieticīgāks (0,9 %), bet Krievijas uzņēmumu akciju vērtība palielinājās par 12,1 %, pateicoties izejvielu cenu kāpumam.

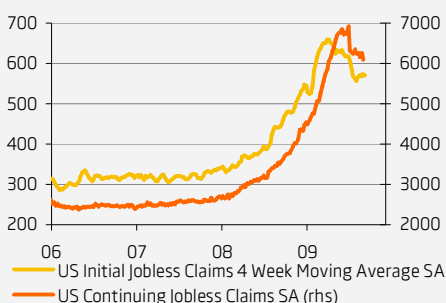
Nedēļas noslēgumā naftas cena bija palielinājusies par 1,9 %, sasniedzot 69 ASV dolārus par barelu, jo Starptautiskā Enerģētiskā aģentūra paziņoja, ka patērētāji Ķīnā un prognozes pārsniegušais naftas patēriņš ASV sekmēs pieprasījuma kāpumu pēc naftas. Zelta cena strauji sasniedza tās augstāko rādītāju kopš 2008. gada marta un palielinājās par 1 %, sasniedzot 1 006,40 ASV dolārus par unci, jo dolāra kursa samazināšanās investoru skatījumā vairoja izejvielu pievilcīgumu kā aizsardzību pret inflāciju.

Septembrī ASV patērētāju optimisms pieauga straujāk nekā prognozēts. Šomēnes *Reuters*/Mičiganas Universitātes patērētāju noskaņojuma indekss palielinājās līdz 70,2 punktu atzīmei no 65,7 punktiem šā gada augustā. Patērētāji jūtas optimistiskāki, jo akciju un mājokļu cenas vairs negrauj viņu pārticības līmeni un darbavietu skaita sarūkšana ir mazinājusies. Pirmo reizi nedēļas laikā, kas noslēdzās šā gada 5. septembrī, bezdarbnieka pabalsta pieprasījumu skaits samazinājās par 26 000. Bezdarbnieka pabalsta saņēmēju kopskaitis saruka līdz zemākajam līmenim kopš šā gada aprīļa. Tomēr darbavietās atgriezušos cilvēku skaita pieaugums vēl tikai gaidāms pēc vairākiem mēnešiem, jo uzņēmumi nogaida pirms pieņemt darbā jaunus darbiniekus. Patērētāji, iespējams, saglabā piesardzību arī tāpēc, ka tie galveno uzmanību pievērš uzkrājumu veidošanai un parādu atmaksai.

Pateicoties pazīmēm par ekonomikas atgūšanos, septembrī Eiropas investoru uzticība palielinājās jau otro mēnesi pēc kārtas. Jūlijā Vācijas rūpniecības pasūtījumu apjoms palielinājās piekto mēnesi pēc kārtas. Jūlijā rūpnieciskās ražošanas apjomi pēc kāpuma jūnijā tomēr samazinājās, jo lielā uzticība un pasūtījumu skaits vēl nav atspoguļojies ražošanas apjomos.

Japānas uzņēmumu akciju vērtība pieauga, lai gan dati par ekonomikas stāvokli bija vāji. Japānas tautsaimniecības izaugsme bija negaidīti zemāka, nekā bija sākotnēji prognozēts otrajā ceturksnī, jo uzņēmumi samazināja savus izdevumus un to krājumi samazinājās. Iekšzemes kopprodukta ikgadējais pieaugums bija 2,3%, kas ir zemāks rādītājs nekā 3,7 % pagājušajā mēnesī. Jūlijā Japānas uzņēmumu iekārtu pasūtījumi ir sarukuši līdz rekordzemam rādītājam. Pasūtījumi, kas ir kapitāla

1. grafiks. Bezdarbnieku pabalsta saņēmēju skaits ASV (tūkst.)

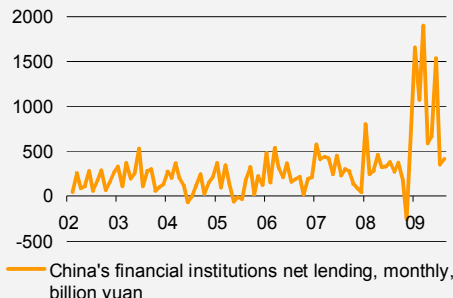
izdevumu rādītājs nākamajiem trīs līdz sešiem mēnešiem, strauji samazinājās par 9,3 % salīdzinājumā ar šā gada jūniju. Patērētāju pieprasījumam vēl jāatgūstas, lai sekmētu investīcijas. Polijas finanšu ministrs Jaceks Rostovskis norādīja, ka Polijas budžeta deficīts 2010. gadā iespējams dubultosies. Plānotais budžeta deficīts ir 52 miljardi Polijas zlotu salīdzinājumā ar aplēstajiem 27 miljardiem zlotu šā gada budžetā. Tomēr šā deficīta dēļ valsts parāds nepārsniegs nozīmīgo 55 % atzīmi attiecībā pret IKP. Ja valsts parāds pārsniegtu šo robežu, valdībai nāktos veikt drastiskus pasākumus, lai ierobežotu fiskālos tēriņus, un tas var apdraudēt ekonomikas izaugsmi. J. Rostovskis arī norādīja, ka Polijas mērķis ir nākamgad budžeta deficītu ierobežot līdz 7 % no IKP. Bažas par Polijas fiskālo ekspansiju ir radījušas spiedienu uz Centrālās un Austrumeiropas valstu valūtām un akciju tirgiem.

Piektdien Krievijas premjerministrs V. Putins sniedza ikgadējo uzrunu tā dēvētajai Valdaja grupai, kurā kopā sanāk vadošie eksperti Krievijas jautājumos. Šajā sanāksmē izskanēja vairākas interesantas lietas. Pirmām kārtām V. Putins neizslēdza iespēju atgriezties Krievijas prezidenta amatā 2012. gadā un teica, ka lēmumi par to tiks pieņemti, konsultējoties ar prezidentu D. Medvedevu. V. Putins arī pauda savu nepatiku par pārmērīgi lielu Krievijas rubļa vērtību un minēja, ka neskatoties uz krīzi valdības prioritātes joprojām ir ekonomikas dažādošana, darbaspēka ražīguma pieaugums un cilvēkkapitāla attīstīšana, uzlabojot izglītību un veselības aprūpi.

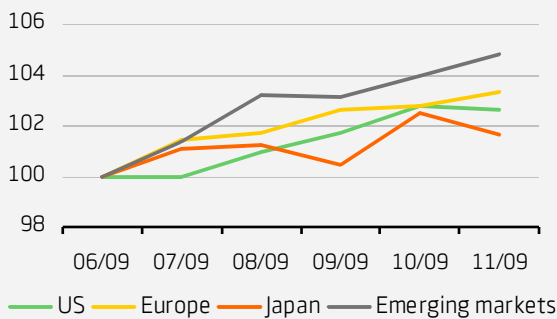
Pasaules Ekonomikas forumā Ķīnas premjerministrs Vens Dzibao sava runā pieminēja bažas par iespējamo ekonomikas lejupslīdi Ķīnā. Viņš norādīja uz to, ka Ķīnas valdība turpinās īstenot ekspansīvo politiku, jo stāvoklis vēl nav tāds, lai mainītu politikas virzienu. Iespējams, ka Ķīnas ekonomikas sekmēšanas programmā galvenā uzmanība tiks novirzīta no viegli pieejamiem banku aizdevumiem uz valdības izdevumu palielināšanu. 2009. gada pirmajā pusē jaunos aizdevumos Ķīnas bankas izsniedza 1,1 triljonu ASV dolāru un tādējādi radīja bažas par burbuļu veidošanos Ķīnas akciju un izejvielu tirgos. Tomēr pagājušajā piektdienā publicētie dati liecina par to, ka augustā Ķīnā ir negaidīti sācies jauns kredītēšanas vilnis, jo bankas vietējās valūtas aizdevumos izsniedza 410,4 miljardus juaņu (60,1 miljardu ASV dolāru) salīdzinājumā ar 355,9 miljardiem juaņu šā gada jūlijā (2. attēls).

ASV un Ķīnai radās tirdzniecības strīds, jo papildus jau esošajai 4 % ieviedumtas nodevai ASV ieviesa vēl 35 % lielu nodevu riepu importam no Ķīnas. Savukārt Ķīna ir uzsākusi izmeklēšanu par ASV automašīnu un vistas gaļas importu. Pieaugošais protekcionisms varētu ievērojami kaitēt pasaules ekonomikas atgūšanās iedīgļiem.

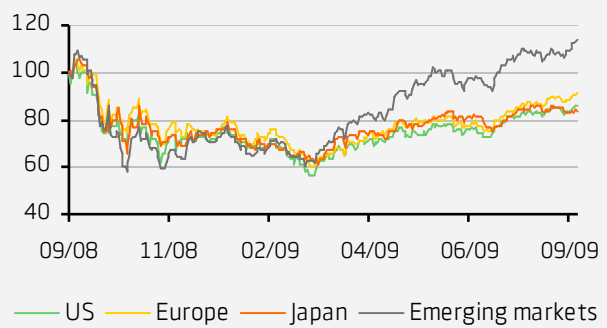
2. grafiks. Neto kredītēšanas apjoms Ķīnas finanšu institūcijās, (mljrd. juaņu)

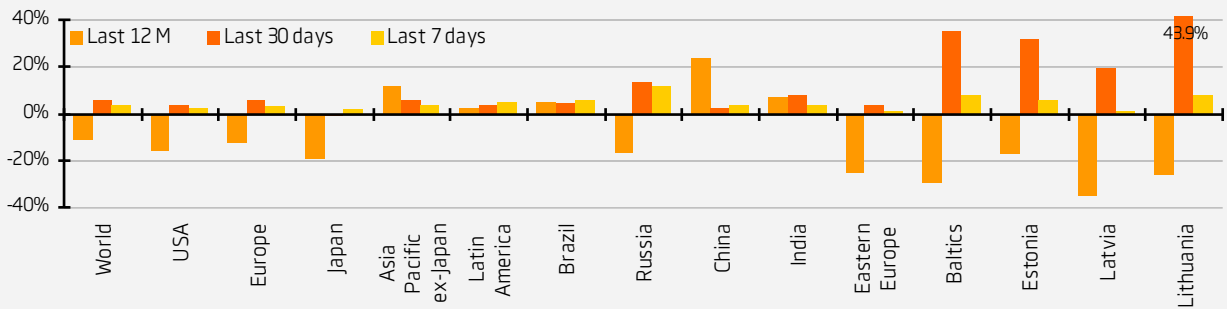
3. grafiks. Akciju tirgi pagājušajā nedēļā

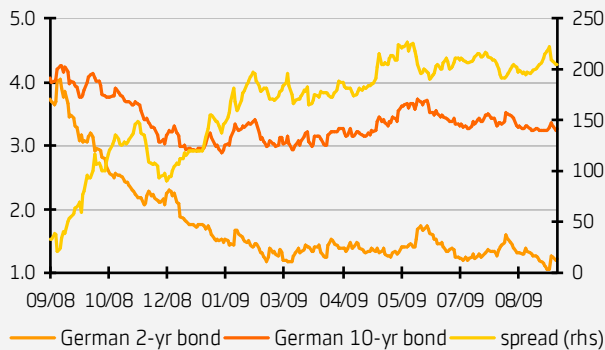
4. grafiks. Akciju tirgi pēdējos 12 mēnešos

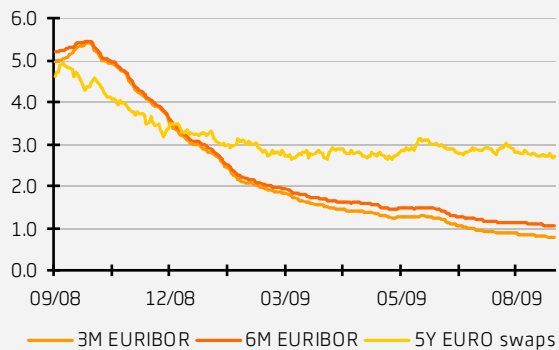
5. grafiks. Akciju tirgu rezultāti¹

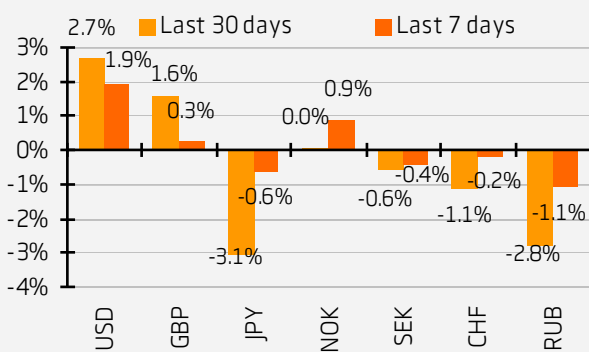
6. grafiks. Vācijas valdības obligāciju ienesīgums

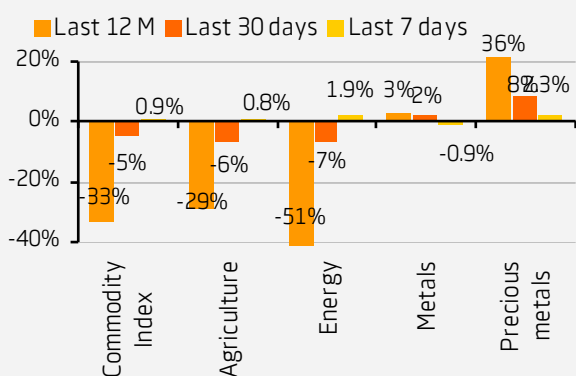
7. grafiks. EURIBOR likmes pēdējos 12 mēnešos

8. grafiks. EUR pret noteiktām valūtām

9. grafiks. Izejvielu rezultāti

Grafiki no: "Bloomberg" (ja nav norādīts savādāk)

Ja nav norādīts citādāk, visi ienesīguma rādītāji ir izteikti attiecīgo indeksu valūtās.

Saistību atruna: Šo apskatu ir sagatavojuši Baltijas investīciju centra analītiķi no Swedbank AS Igaunijā, AS Swedbank Latvijā un AB Bankas Swedbank Lietuvā (turpmāk tekstā minētās bankas un to daļas vai saistītie uzņēmumi kopā saukti „Swedbank Baltijas grupa”). Apskatā izteiktie viedokļi var atšķirties no citu Swedbank Baltijas grupas darbinieku izteiktajiem viedokļiem. Šis apskats balstīts uz publiski pieejamu informāciju, kas tiek uzskatīta par uzticamu un atspoguļo analītiķu personīgo un profesionālo viedokli par šādu informāciju. Apskats atspoguļo analītiķu izpratni par attiecīgo informāciju apskata sagatavošanas brīdī, un apstākļu mainīšanās dēļ šī izpratne var mainīties. Šis apskats ir sagatavots, izmantojot analītiķu labākās prasmes, un pēc visas viņu rīcībā esošās informācijas šis apskats ir pareizs un precīzs, taču neviena Swedbank Baltijas grupas sabiedrība, nedz arī to vadītāji vai darbinieki nav atbildīgi, ja apskatā minētie apstākļi izrādījušies nepareizi vai neprecīzi. Šis apskats ir tikai informatīvs. Šo apskatu nekādā veidā nevar uzskatīt par solījumu vai garantiju no Swedbank Baltijas grupas, tās sabiedrību vadītāju vai darbinieku puses, ka apskatā aprakstītie apstākļi patiešām piepildīsies vai ka prognozes izrādīsies patiesas. Šo apskatu nevar interpretēt kā ieteikumu ieguldīt vērtspapīros, noslēgt finanšu darījumus vai rīkoties kādā citā veidā. Swedbank Baltijas grupa, tās sabiedrību vadītāji un darbinieki nav atbildīgi par jebkādiem zaudējumiem, kas apskata lietotājam var rasties, uzticoties tajā sniegtajai informācijai. JA ESAT IZLĒMUŠI RĪKOTIES, PAMATOJOTIES UZ ŠO APSKATU, JŪSU PIENĀKUMS IR PAŠAM PĀRBAUDĪT UN IZVĒRTĒT ATTIECĪGĀS RĪCĪBAS EKONOMISKO PAMATOTĪBU UN IESPĒJAMOS SAISTĪTOS RISKUS.

¹ Grafiks atspoguļo attiecīgā "MSCI" reģionālā akciju indeksa rezultātu USD valūtā, izņemot Austrumeiropu ("DJ Stoxx EU Enlarged") un Baltijas akcijas ("OMX" indeksi).